

YENİ JAPON ANAYASASI (1)

İtalyanca Metinden Tercüme Eden:

Dr. Akif ERGİNAY

Maliye Asistanı

Biz, Japon Milleti, Umumî Meclise (Diyet meclisi) usulüne göre seçilmiş mümessillerimiz vasıtasıyla kendimiz ve evlatlarımız için bütün milletlerle sulh içinde işbirliği yapmaktan doğacak faydaları ve tekmil memlekete şamil hürriyetin vereceği kazançları teminat altına almağa ve hükümet faaliyetlerinden meydana gelen harp korku ve dehşetlerinin bizi artık sarmasına mani olmağa kaatiyen karar vermiş olarak, egemenlik kudretinin Millette olduğunu ilan ediyor ve bu Anayasayı resmen kabul ediyoruz.

Hükümet milletin verdiği mukaddes bir vekâlettir; hükümet otoritesi millettten doğar; onun selahiyetleri milletvekilleri vasıtasile icra edilir ve onun faaliyetinden hasıl olacak faydalar millete ait olur. Bu insanlığın cihanşumul bir prensibidir; Anayasamız işte bu prensibe istinat etmektedir. Biz bu Anayasaya aykırı bütün anayasaları, kanunları, tüzükleri, ve emirnameleri red ve ilga ediyoruz.

Biz, Japon Milleti, daimî bir sulh istiyor ve insanlar arasındaki münasebetleri tanzim eden yüksek idealleri bütün benliğimizle taktir ediyoruz. Bu itibarla, dünyada sulhu seven bütün milletlerin adalet ve bağılıklarına güvenerek kendi emniyet ve mevcudiyetimizi muhafaza ve idame etmiye karar vermiş bulunuyoruz. Dünya üstünde tethiş ve esareti, taziyik ve müsamahasızlığı daimî olarak red eden ve sulhu muhafaza etmiye uğraşan milletler arası bir cemiyet içinde kendimize uygun bir mevki sahibi olmak istiyoruz. Kabul ediyoruz ki, dünyada her millet sulh içinde, korku ve ihtiyaçtan azade yaşamak hakkına maliktir.

Şuna inanıyoruz ki, hiç bir millet sırf kendisine karşı mes'ul değildir; siyasî ahlâk kanunları bütün cihana şamildir, ve bu itibarla, kendi egemenliklerini masun tutmak ve diğer milletlerle olan egemenlik münasebetlerini hakkaniyete uygun görmek isteyen milletler bu ahlâk kanunlarına tabi olmak mecburiyetindedirler.

(1) 26 Nisan 1947 de neşredilen ve 26 Temmuz 1947 de yürürlüğe giren Japon Anayasasının tam metni

Biz, Japon Milleti, bu en yüksek ideal ve gayeleri bütün mevcudiyet ve imkânlarımızla tahakkuk ettirmeyi millî şerefimizle taahhüt ediyoruz.

Bölüm I - İMPARATOR

Madde 1 — İmparator, Devletin ve Millî birliğin sembolüdür; Onun bu sıfatı egemenliğe sahip olan milletin iradesinden doğar.

Madde 2 — İmparatorluk tahtı, Umumî Meclis'in (Diyet) kabul ettiği İmparatorluk Saray kanunu esasları dahilinde, hükümdar sülâlesine bağlıdır ve verasetle intikal eder.

Madde 3 — İmparatorun devlete müteallik bütün işleri Bakanlar Kurulunun rıza ve tastikına tâbidir; Bakanlar Kurulu bu işlerden mes'uldür.

Madde 4 — İmparator yalnız Anayasa'da gösterilen işleri yapar; icrayı hükümet edemez. İmparator, kanunlardaki hükümler dahilinde, devlet vazifelerinin yapılması için başka birini tevkil edebilir.

Madde 5 — İmparatorluk Saray kanunu hükümleri dahilinde bir naiplik kurulduğu zaman, naip, devlet işlerini imparator namına yapar. Böyle bir halde evvelki maddenin ilk fıkrası tatbik edilebilir.

Madde 6 — İmparator, Umumî Meclis'in teklifi üzerine, Başbakanı tayin eder. İmparator Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine, Yüksek Mahkeme'nin Başyargıcını tayin eder.

Madde 7 — İmparator, Bakanlar Kurulunun rıza ve tastikine uygun olarak, aşağıdaki devlet işlerini millet namına ifa eder: Anayasa değişikliklerini, kanunları bakanlar kurulu kararlarını ve muahedeleri ilân eder; Umumî Meclis'i toplantıya çağırır; Mümessiller Meclisi'ni dağıtır; Umumî Meclis üyelikleri için umumî seçimleri ilân eder; kanunlara göre, bakanları ve diğer devlet memurlarını tayin eder veya vazifelerinden çıkarır; sefir ve siyasi temsilcilere tam selâhiyet ve itimatnameler verir; umumî ve hususî aflar ilân eder; cezaları tadil eder, haklardan mahrumiyet ve hakların iadesi hakkında kararlar çıkarır; nişanlar verir; kanunla gösterilen hudutlar dahilinde, tastik vesikalarını ve diğer siyasi vesikaları imza eder; yabancı sefir ve siyasi mümessilleri kabul eder; umumî merasimlerde hazır bulunur.

Madde 8 — Umumî Meclis'in müsaadesi olmaksızın, imparatorluk sarayından hiç bir mal verilmeyeceği veya saraya hiç bir mal kabul edilmeyeceği gibi, hibe de yapılamaz.

Bölüm II - HARBDAN FERAGAT

Madde 9 — Nizam ve adalete müstenit milletlerarası bir sulhu gönülden dileyen Japon milleti, halkın hükümranlık hakkı olarak harpden ve milletler arası anlaşmazlıkları hal işinde tehdit ve kuvvet kullanmaktan, daimî şekilde feragat eder.

Bu itibarla, hiç bir kara, deniz ve hava kuvveti veya her hangi diğer bir harp kuvveti muhafaza edilemez. Devlete muhariplik hakkı tanınmaz.

Bölüm III — MİLLETİN HAK VE VAZİFELERİ

Madde 10 — Japon vatandaşı olmak için lâzımgelen şartlar kanunla tayin ve tesbit edilir.

Madde 11 — Japon milletine, insan ana haklarından istifade etmesi men olunamaz. Bu Anayasanın millete temin ettiği insan ana hakları bugünkü ve mustakbel nesillere ebedî ve değişmez haklar olarak verilmiştir.

Madde 12 — Bu Anayasa ile millete temin edilen haklarla hürriyetler, vatandaşların devamlı gayretiyle muhafaza ve idame edilir. Her vatandaş bu hak ve hürriyetleri fenaya kullanmaktan çekinmelidir; herkes bunların âmme menfaatına kullanılmasından daimi şekilde mes'ul tutulur.

Madde 13 — Milletın bütününe hürmet etmek, fertlere teker teker saygı göstermek suretiyle olur. Umumî menfaatla tezat teşkil etmemek şartıyla, fertlerin yaşama, hürriyet ve saadet, arama hakları kanunların ve idare mekanizmasının mülhem olacakları en yüksek ölçüdür.

Madde 14 — Bütün vatandaşlar kanun önünde müsavidir; aralarında ırk, cins, içtimaî şartlar veya doğuş dolayısıyla siyasi, iktisadî ve içtimaî sahada hiç bir fark gözetilmez. Asalet unvanları tanınmaz. Bahşedilen bir şeref unvanı, nişan ve her hangi bir payeye bağlı olarak hiç bir imtiyaz verilemez; bu nev'i şeref rütbeleri verasetle intikal etmez.

Madde 15 — Millet, kendi memurlarını seçmek ve onları vezifelerinden çıkarmak hususunda başkasına devredilmeyen bir hakka sahiptir. Bütün memurlar milletın hey'eti umumiyesinin hizmetinde olup yalnız bir gurup vatandaşın hizmetinde tutulamazlar. Memur seçiminde reşit kimselerin iştirâk ettiği umumî bir seçim yapılması şarttır. Hiç bir seçimde sandıkların mahremiyeti bozulamaz. Verdiği oy dolayısıyla hiç kimse umumî veya hususî olarak sorguya çekilemez.

Madde 16 — Her vatandaş bir zararın tamiri, memurların işlerinden çıkarılması, kanun, tüzük veya yönetmeliklerin neşri, kaldırılması veya değiştirilmesi veya diğer işler hakkında dilekçe vermek hakkına maliktir. Böyle bir dilekçe vermekle üzerine mesuliyet alan kimsenin aleyhine her hangi farklı bir muamele yapılamaz.

Madde 17 — Bir âmme organının gayri kanunî bir muamelesinden dolayı zarar gören herkes, kanunda gösterilen şekiller dahilinde, gerek devlet, gerekse bir amme birliğinden bu zararın tazminini isteyebilir.

Madde 18 — Hiç kimse esaret altına alınamaz. Bir suçun tecziyesi hali müstesna, her nev'i kalebentlik yasaktır.

Madde 19 — Düşünce ve vicdan hürriyeti ihlâl edilemez.

Madde 20 — Herkesin din hürriyeti bu kanunla teminat altına alınmıştır. Hiç bir dinî teşkilât devletten imtiyaz alamaz ve siyasi bir selâhiyet kullanamaz. Hiç kimse merasimlere, tes'itlere, ayinler ve dinî faaliyetlere iştirak etmeğe icbar olunamaz. Devlet ve diğer amme organları dinî eğitimden veya her hangi diğer bir dinî faaliyetten kaçınmak mecburiyetindedirler.

Madde 21 — Toplanma ve cemiyet hürriyeti, ve keza parti kurmak, matbuat ve diğer her çeşit fikir ve düşünce hürriyetleri bu kanunun teminatı altındadır. Sansür yasak olup, hiç bir muhabere vasıtasının gizliliği ihlâl edilemez.

Madde 22 — Amme menfaatinin çizdiği çerçeve dahilinde, kendi ikametgâhını seçmek ve değiştirmekte ve kendi işini tayin etmekte herkes serbesttir. Hiç kimsenin yabancı bir memlekete gitmek ve kendi vatandaşlığından vaz geçmek hakkı selp edilemez.

Madde 23 — Eğitim hürriyeti masundur.

Madde 24 — Evlenme, her iki cinsin karşılıklı rızalarına ve karı ile kocanın müsavi haklar dahilinde, karşılıklı işbirliği esasına istinat etmelidir. Karı veya koca intihabına, mal hukukuna, mesken seçimine, boşanmaya ve nikâh ve aileye dair diğer meseleler hakkında insanlık vekarına uygun olarak her iki cinsin aslı muadeleti prensibinden mülhem olan kanunlar çıkarılacaktır.

Madde 25 — Gerek maddi gerekse kültür bakımından her vatandaşın asgarî bir hayat seviyesi temin etmiye hakkı vardır. Cemiyet hayatının her sahasında sosyal refah ve emniyetin ve umumî hürriyetin inkişaf bulması ve yayılması için Devlet, lüzumlu tedbirleri almak mecburiyetindedir.

Madde 26 — Kanunda gösterilen şekilde, herkesin kendi kabiliyetine göre, müsavi bir tahsil ve terbiye almağa hakkı vardır. Bir kimse kendisine tevdi edilen küçüklerin kanunun emrettiği tahsil derecesini almalarını temin edecek şekilde hareket etmek mecburiyetindedir. Mecburî eğitim parasızdır.

Madde 27 — Herkes çalışmak hak ve vazifesini haizdir. İşçilere, iş saatlarına, tatil zamanlarına ve işe müteallik sair şartlar kanunla tesbit edilir. Çocukların çalıştırılması sui istimal edilemez.

Madde 28 — İşçilerin teşkilât kurmak, kollektif halde hareket etmek ve mukavele yapmak hakları bu kanunun teminatı altındadır.

Madde 29 — Mülkiyet ve tasarruf hakkı ihlâl olunamaz. Mülkiyet müessesesine bağlı haklar amme menfaatına uygun olarak kanunla tayin

ve tesbit edilir. Hususî mülkiyet bir amme faydası ve bedel mukabilinde istimplâk edilebilir.

Madde 30 — Millet, kanunla tayin edilen vergilere tâbidir.

Madde 31 — Hiç kimse hayat ve hürriyetinden mahrum edilemez. Kanunun tesbit ettiği kaideler dışında kimseye ceza verilemez.

Madde 32 — Mahkemelere dahil olmak hakkı kimseden nez edilemez.

Madde 33 — Selâhiyetli adli makam tarafından hazırlanmış bir müzekkere olmadıkça kimse tevkif edilemez; tevkif müzekkeresinde bir kimseye atfedilen suçun mahiyeti açıkça yazılmak lâzımdır. Suçüstü halleri bundan hariçtir.

Madde 34 — Aleyhinde ileri sürülen ithamlardan derhal haberdar edilmedikçe veya kendisini hemen müdafaa edecek imkânlar verilmedikçe bir kimse ne tevkif ve ne de hapsedilebilir; muhik bir sebep olmaksızın mevkufiyet devam ettirilemez; bir kimsenin aleyhine ileri sürülen itham, talebi üzerine, kendisinin ve müdafinin hazır bulunduğu bir mahkemece hemen isbat edilmek lâzımdır.

Madde 35 — 33'üncü maddede zikredilen hal müstesna, bir kimsenin mesken masuniyeti, evrak ve mallarının emniyeti; arama yerini ve zapt ve müsadere edilecek malları tafsilatla gösteren ve mucip sebeplere müstenit bir müzekkere olmadıkça, ihlâl olunamaz. Her arama ve zabıt ve müsadere, selâhiyetli adli bir makamdan verilmiş bir müzekkereye istinaden yapılabilir.

Madde 36 — Devlet memurları tarafından işkence veya zalimane ceza tatbiki mutlak olarak yasaktır.

Madde 37 — Sanık her çeşit ceza tatbikatında tarafsız bir mahkemeye müracaat ve dava açmak hakkına maliktir. Arzu ettiği bütün şahitleri dinletmek için sanığa tam bir imkân verilir. Kendi lehine şahadet temin etmek üzere, sanık, masrafı devlet tarafından ödenen bir takım taziyik usullerine başvurulmasını talep edebilir. Sanık her zaman selâhiyetli bir avukat tarafından müdafaa edilir. Avukat temin edecek maddî imkânı yoksa sanığa devletçe bir avukat tedarik edilir.

Madde 38 — Hiç kimse kendi aleyhine şahadete icbar edilmez. Tazyik, işkence veya tehditle veya uzun bir mevkufiyetten sonra sanığın kendi aleyhine yaptığı itiraflar delil kıymetini haiz değildir. Bir sanığın aleyhine elde edilen tek delil yalnız bir itiraftan ibaretse, o sanık mahkûm veya tecziye edilemez.

Madde 39 — Bir kimse, işlendiği zaman meşru olan veya beraat ettiği bir fiilinden dolayı cezaen mesul olmaz; bir kimse aleyhine aynı fiilden dolayı iki def'a takibat yapılamaz.

Madde 40 — Haksız yere tevkif veya hapis edildikten sonra serbest bırakılan kimse, kanunî hükümler dahilinde devletten zarar ve ziyan talep edebilir.

Bölüm IV - UMUMİ MECLİS (Diyet Meclisi)

Madde 41 — Umumî Meclis Devletin en yüksek ve tek teşriî organıdır.

Madde 42 — Umumî Meclis iki meclisten teşekkül eder; Mümessiller Meclisi ve Müşavirler Meclisi.

Madde 43 — Her iki meclis te bütün milletin mümessili olarak seçilen üyelerden teşekkül eder; her meclisin üye adedi kanunla tesbit edilir.

Madde 44 — Meclislere üye seçilmek ve seçmen olabilmek için lâzım-gelen vasıflar kanunla tesbit edilir. Her halü kârda bu vasıflar arasında ırk, din, sınıf, sosyal şartlar, doğuş, tahsil ve terbiye, mal gibi sebeplerden dolayı bir fark gözetilmez.

Madde 45 — Mümessiller Meclisi üyelerinin seçim devresi dört senedir. Ancak, meclis dağıtılsa, bu tarih devrenin sonu sayılır.

Madde 46 — Müşavirler Meclisi üyelerinin seçim müddeti altı senedir; üyelerin yarısı her üç senede bir değişir.

Madde 47 — Seçim mahallerine, seçim sistemine ve her iki meclis üyelerinin seçim usulüne müteallik hususlar kanunla tesbit edilir.

Madde 48 — Hiç kimse her iki mecliste aynı zamanda üye olamaz.

Madde 49 — Kanuna konan hükümler dahilinde her iki Meclis üyelerine Hazineден muvafık bir ödenek verilir.

Madde 50 — Kanunun gösterdiği haller müstesna, Umumî Meclisin toplantı devresinde üyeler tevkif edilemez; toplantı devresinden evvel tevkif edilmiş olan üyeler Meclisin talebi üzerine toplantının devamı müddetince serbest bırakılır.

Madde 51 — Her iki Meclis üyeleri Mecliste söyledikleri sözler, yaptıkları münakaşalar ve verdikleri oylardan dolayı meclis dışında mesul tutulamazlar.

Madde 52 — Umumî Meclis normal olarak senede bir defa toplantıya çağırılır.

Madde 53 — Bakanlar Kurulu Umumî Meclisin olağanüstü toplantıya çağırılmasına karar verebilir. Meclislerden birinin dörtte bir veya daha fazla üyesi istediği zaman Bakanlar Kurulu Meclisleri toplantıya çağırarakla mükelleftir.

Madde 54 — Mümessiller Meclisi dağıtılsa, bu tarihten 40 gün içinde yeni seçimlerin yapılması ve Umumî Meclisin seçimlerden sonra bir ay zarfında toplantıya çağırılması lâzımdır. Mümessiller Meclisi dağıtıl-

miş olduğu müddetçe Müşavirler Meclisi kapalı kalır. Bununla beraber çok ehemmiyetli millî meseleler mevzu bahis olduğu hallerde Bakanlar Kurulu Müşavirler Meclisini olağanüstü toplantıya çağırabilir. Yukarıdaki paragrafta zikredilen toplantıda alınan kararlar muvakkat mahiyette olup Umumî Meclisin toplanmasından itibaren on gün içinde Mümessiller Meclisi tarafından tasvip edilmezse ilga olunurlar.

Madde 55 — Her meclis kendi üyelerinin seçilme vasıfları hakkında karar verir. Bir üyenin seçilme vasıflarını haiz olmadığı hakkında, mevcut üyelerin üçte iki ekseriyetiyle karar verilmesi lâzımdır.

Madde 56 — Üye adedinin üçte biri veya daha fazlası hazır olmadıkça Meclislerin hiç birinde oturum açılmaz. Anayasada zikredilen haller müstesna, kararlar her bir mecliste ekseriyetle verilir; müsavat halinde, başkanın oy verdiği taraf muteberdir.

Madde 57 — Her bir Mecliste müzakereler açıktır; mevcut üyelerin üçte ikisi isterse gizli toplantı yapılabilir. Meclislerden her birinde bir tutanak tutulur. Gizli toplantılarda, gizli kalmasına karar verilen kısımlar hariç, bu tutanaklar neşredilir. Mevcut üyenin beşte biri istediği taktirde, bazı meseleler hakkında üyelerin ferden verdikleri oylar tesbit edilir.

Madde 58 — Meclislerden her biri kendi başkanı ile diğer vazifeleri görecek üyelerini seçer. Her meclis kendi usul ve disiplin kaidelerini tesbit eder ve usulsüz hareket eden üyeleri tecziye edebilir. Bir üyeyi dışarı çıkarmak için mevcut üyenin en az üçte ikisinin bunu kabul etmesi lâzımdır.

Madde 59 — Bir kanun projesi her iki Meclisin tastikiyle kanun şekli alır; Anayasanın açıkça başka bir şekil gösterdiği haller müstesnadır. Mümessiller Meclisinin kabul edipte Müşavirler Meclisinin red ettiği bir kanun projesi, Mümessiller Meclisinde ikinci def'a ve mevcut üyenin üçte iki veya daha fazla ekseriyetle kabul edildiği taktirde, kanun olur. Bu kaide, Mümessiller Meclisinin, kanunî hükümleri dahilinde, her iki meclisten bir karma komisyon kurulması hususunda karar vermesine mani değildir. Müşavirler Meclisi, Mümessiller Meclisinden gelen bir kanun projesi hakkında vüsulünden itibaren 60 gün zarfında (tatil zamanları bu müddete dahil edilmez) bir karar vermezse, Mümessiller Meclisi mezkûr projenin Müşavirler Meclisi tarafından ret edilmiş olduğuna karar verebilir.

Madde 60 — Devlet bütçesi evvelâ Mümessiller Meclisine verilir.

Bütçenin tetkiki işinde, Müşavirler Meclisi Mümessiller Meclisinden aykırı bir karar verdiği ve kanunla gösterilen şekilde kurulan karma komisyonun toplantısında da bir anlaşmaya varılmadığı veyahut Müşavirler Meclisi, Mümessiller Meclisinin kabul ettiği bütçe hakkında, tatil za-

manları hariç, bütçenin vüsulünden itibaren 30 gün içinde herhangi kat'î bir karar vermediği zaman Mümessiller Meclisinin kararı Umumî Meclis (Diyet) tarafından verilmiş sayılır.

Madde 61 — Yukarıdaki maddenin ikinci fıkrası, muahedeler yapılması için Umumî Meclisten alınması lâzımgelen tastik kararı hakkında da tatbik edilir.

Madde 62 — Meclislerden herbiri, hükûmetten, icraatı hakkında izahat talep edebilir; bu hususta müşahitlerin dinlenmesini ve mucip sebepler gösterilmesini de, isteyebilir.

Madde 63 — Başbakan ile diğer bakanlar üyesi bulunmasalar dahi, her iki mecliste, kanun projeleri hakkında izahat vermek üzere her zaman davet olunabilirler. Cevap veya izahat vermek için hazır bulunmaları istenen bakanlar bunu yapmak mecburiyetindedirler.

Madde 64 — Aleyhlerinde vazifeden çıkarılmak hususunda dava açılan yargıçları muhakeme etmek üzere Umumî Meclis (Diyet Meclisi) her iki meclis üyelerinden müteşekkil bir yüksek mahkeme kurar.

Bölüm V - BAKANLAR KURULU

Madde 65 — Bakanlar Kurulu icra kuvvetini kullanır.

Madde 66 — Bakanlar Kurulu, kanunla tesbit edilen şekle göre, bu kurulun başkanı olan başbakanla diğer bakanlardan teşekkül eder. Orduya mensup kimseler bakanlar kuruluna giremezler. İcra kuvvetinin kullanılmasında, Bakanlar Kurulu Umumî Meclise karşı müstereken me-suldur.

Madde 67 — Başbakan, Umumî Meclis üyeleri arasından bu Meclisin kararıyla seçilir. Başbakanın seçilmesi diğer bütün işlere takaddüm eder. Mümessiller Meclisiyle Müşavirler Meclisi ihtilâf haline düşer ve kanunda gösterilen şekilde iki Meclis karma komisyonunda da bir anlaşmaya varılmaz veya Müşavirler meclisi kendi adayını, Mümessiller Meclisinin adayını gösterdiği müddetten itibaren, tatil zamanları hariç, on gün içinde gösteremezse, Mümessiller Meclisinin kararı Umumî Meclisin kararı yerini tutar.

Madde 68 — Bakanları Başbakan tayin eder. Bakanların ekseriyeti Umumî Meclis üyeleri arasından seçilir. Başbakan bakanları istediği zaman işlerinden çıkarabilir.

Madde 69 — Mümessiller Meclisi eğer ademi itimat reyî verir veya itimat meselesine bağlı bir kararı ret ederse, Mümessiller Meclisinin on gün zarfında dağıtılmaması halinde, Bakanlar Kurulu toptan istifa etmeğe mecburdur.

Madde 70 — Başbakanlık makamının boş kalması halinde veya Mümessiller Meclisi üyelerinin Umumî seçimden sonra Umumî Meclisin ilk toplantısı münasebetiyle, Bakanlar Kurulu toptan istifa eder.

Madde 71 — Yukarıdaki iki maddede gösterilen hallerde, Bakanlar Kurulu, yeni Başbakanın tayinine kadar vazifesini yapmağa devam eder.

Madde 72 — Başbakan, Bakanlar Kurulunu temsilen, Kanun projelerini ve iç ve dış işlere müteallik raporları Umumî Meclise sunar; muhtelif idarî kısımlar üzerinde murakabe ve kontrol icra eder.

Madde 73 — Bakanlar Kurulu umumî asayişa ait vazifelerden başka aşağıdaki işleri de görür: kanunları sadakatla tatbik eder; devlet işlerini tanzim ve idare eder; dış siyaseti idare eder; Umumî Meclisin ya evvelden veya vaziyete göre sonradan tasvibini almak üzere muahedeler akt eder; kanunî hükümler dahilinde idarî işleri tanzim eder; bütçeyi hazırlar ve Umumî Meclise sunar; bu Anayasa ve diğer kanunların tatbiki için emir ve kararlar çıkar. Ancak teşriî bir müsaade olmadıkça bu hükümler cezaî bir mahiyette olamazlar.

Bakanlar Kurulu, ayrıca, umumî af, hususî af, cezaların tadili, haklardan mahrumiyet veya hakların iadesi hususlarında kararlar verir.

Madde 74 — Bütün kanunlar ve Bakanlar Kurulu kararları, ait olduğu bakanla Başbakan tarafından imza edilir.

Madde 75 — Başbakanın rızası olmadıkça bakanlar hakkında takibat yapılamaz. Ancak bu hal böyle bir takibatın açılmasına mani değildir.

Bölüm VI — YARGI YETKİSİ

Madde 76 — Bütün yargı yetkisi kanunla kurulan bir Yüksek Mahkeme ile alelâde mahkemelere aittir. Hiç bir olağanüstü mahkeme kurulamaz ve herhangi bir idarî müesseseye veya makama filî adlî salâhiyet verilemez. Bütün yargıçlar vazifelerini ifa bakımından müstakildirler ve yalnız Anayasaya ve kanunlara bağıdırlar.

Madde 77 — Yüksek Mahkeme tanzim selâhiyetini haizdir; bu selâhiyete istinaden usul ve takibat kaideleri vaz edilir; savcılara müteallik meseleler tayin ve tesbit edilir; mahkemelerin iç nizamları kurulur ve adlî işlerin idaresi tesit olunur. Savcılar Yüksek Mahkemenin tanzim salâhiyetine tâbidirler. Yüksek Mahkeme alelâde mahkemelerin tüzük yapmaları için kendilerine salâhiyet verebilir.

Madde 78 — Suç işleme hali müstesna, vazifelerini yapmağa gerek aklen gerekse bedenen ehil olmadıkları adlî makam tarafından beyan edilmedikçe, yargıçlar vazifelerinden çıkarılamazlar. Hiçbir icra organı ve-

ya müessesesi yargıçlara karşı inzibatî tedbirler alamaz.

Madde 79 — Yüksek Adalet Mahkemesi bir Başyargıç ile kanunla tesbit edilen sayıda yargıçtan teşekkül eder. Başyargıç hariç, bu mahkemenin yargıçları Bakanlar Kurulu tarafından tayin edilir. Yüksek Mahkeme yargıçlarının tayini, bu tayini takip eden Mümessiller Meclisi üyelerinin ilk umumî seçimiyle milletın tasvibine arz edilir. Bu tayinler her on senede bir Mümessiller Meclisi üyelerinin ilk umumî seçiminde tekrar ele alınır ve böylece devam olunur. Yukarıdaki paragrafta gösterilen şekilde seçmenlerin ekseriyeti bir yargıcın vazifesinden ayrılmasını isterse o yargıç istifa etmiş sayılır; bütün bu noktalar kanunla tesbit olunur. Yüksek Mahkeme Yargıçları kanunla tesbit edilen yaş haddini doldurdukları zaman emekliye ayrılırlar. Bütün yargıçlar muayyen fasılalarla muvafık bir ödenek alırlar; ödenekler yargıçların vazife müddetleri içinde indirilemez.

Madde 80 — Alelâde mahkeme yargıçları Yüksek Mahkemenin hazırlıyacağı bir listeye göre Bakanlar Kurulunca tayin edilirler. Bu yargıçlar vazifelerinde on sene kalırlar; kanunda gösterilen hadlere göre yaş haddini doldurmuş olmadıkça tekrar seçilebilirler. Alelâde mahkeme yargıçları muayyen fasılalarla muvafık bir ödenek alırlar; ödenekler yargıçların vazife müddetleri içinde indirilemez.

Madde 81 — Yüksek Mahkeme son merci mahkemesidir ve bütün kanun, tüzük, yönetmelik veya idarî muamelelerin Anayasaya uygunluğu hakkında karar vermek selâhiyetini haizdir.

Madde 82 — Davalar ve mahkeme kararlarının okunması alenidir. Aleniyet amme nizamına veya ahlâka zararlı olacağı mahkeme tarafından ittifakla kabul edildiği takdirde bir dâva gizli olarak görülebilir; ancak siyasi davalar veya matbuat davaları veyahut bu Anayasanın üçüncü bölümünde teminat altına alınan haklar mevzuu bahis olduğu hallerde davalar daima aleni olmak lâzımgelir.

Bölüm VII — MALİYE

Madde 83 — Amme maliyesini idare etmek selâhiyeti Umumî Meclisin kararlarına göre kullanılır.

Madde 84 — Yeni vergilerin konulması veya konulmuş vergilerin değiştirilmesi ancak bir kanunla veya bu Anayasada gösterilen haller dahilinde mümkündür.

Madde 85 — Umumî Meclisin müsaadesi olmaksızın ne bir gider ve ne de devleti borçlu duruma koyacak bir mukavele yapılabilir.

Madde 86 — Bütçeyi her malî yıl için Bakanlar Kurulu hazırlar ve Umumî Meclisin tetkik ve tasvibine sunar.

Madde 87 — Bütçenin tahmin edilemeyen açıklarını karşılamak üzere, Umumî Meclis bir ihtiyat ödenek tesisine müsaade edebilir; bu ödenek Bakanlar Kurulunun mesuliyeti altında sarf edilir. Bakanlar Kurulu ihtiyat ödeneğinden yaptığı her sarfiyat için tediyeyi müteakip Umumî Meclisin tasvibini alır.

Madde 88 — İmparatorluk Sarayının bütün malları devlete aittir. İmparatorluk saray giderleri, Meclis tarafından bütçeye konur.

Madde 89 — Hiçbir devlet parası veya herhangi bir devlet malı dinî bir müessese veya cemiyetin idamesi lehine veya devlet kontrolü altında olmıyan bir şefkat, eğitim veya hayır işine devir veya tahsis edilemez.

Madde 90 — Sayıştay her sene devlet gelir ve giderlerini umumî bir tetkike tâbi tutmakla görevlidir. Gelir ve gider kesin hesapları Sayıştayın uygunluk bildirimini ile Bakanlar Kurulu tarafından ait olduğu devreyi takip eden malî yıl içinde umumî Meclise arz edilir. Sayıştayın teşkilât ve yetkileri bir kanunla tesbit edilir.

Madde 91 — Bakanlar Kurulu devletin malî durumu hakkında muayyen fasılalarla veya enaz senede bir def'a Umumî Meclise ve millete malûmat verir.

Bölüm VIII — MAHALLÎ İDARELERİN MUHTARIYETİ

Madde 92 — Mahallî idarelerin teşkilât ve vazifeleri, mahallî muhtariyet prensibine uygun olarak, kanunla tesbit edilir.

Madde 93 — Mahallî idareler, kanun dahilinde, kendi müzakere organları olarak meclisler kurarlar. Mahallî idarelerin bütün yüksek icra memurları, mahallî meclis üyeleri ve kanunla gösterilen diğer memurlar her mahallî mıntıka dahilinde tek dereceli seçimle seçilirler.

Madde 94 — Mahallî idareler kendi mallarını idare etmeğe, kendilerine taallûk eden işleri görmeğe, kendi kendilerini idare etmeğe ve kanun dahilinde yönetmelikler çıkarmağa salâhiyetlidirler.

Madde 95 — Kanun dahilinde seçmenlerin ekseriyetinin rızası alınmadıkça bir mahallî idare hakkında Umumî Meclis tarafından hususî bir kanun çıkarılamaz.

Bölüm IX — ANAYASANIN TADİLİ

Madde 96 — Umumî Meclis ayrı ayrı her bir Meclisin üçte iki veya daha fazla ekseriyetiyle tasdik edilmek şartıyla bu Anayasayı tadil edebilir; yapılan tadillâtın milletle tasvibine sunulur; bu tasvib umumî Mec-

lisin tayin ve tesbit edeceği hususî bir referandum veya seçimler münasebetiyle oyların ekseriyetini istilzam eder. Yapılan tadilat tasvip edilir edilmez. İmparator tarafından bu Anayasanın tamamlayıcı kısmı olarak millet namına ilân edilir.

Bölüm X -- EN YÜKSEK KANUN

Madde 97 — Bu Anayasa ile Japon milletine temin olunan insan Anahakları, beşeriyetin hürriyet uğrunda giriştiği asırlık mücadelenin bir neticesidir; bu haklar çok acı tecrübelerin mahsulüdür ve dokunulmaksızın muhafaza ve idame edilmesi için bugünkü ve ileriki nesillere tevdi edilmiştir.

Madde 98 — Bu Anayasa milletin en Yüksek Kanunudur; onun koyduğu hükümlere aykırı bir kanun, tüzük, kiral emirnamesi veya herhangi bir hükümet kararnamesi veya böyle bir emirnamenin bir kısmı kanun kuvvetini haiz değildir ve mer'î telâkki edilemez. Japonya, yaptığı muahedelere ve milletlerarası hukukun tanıdığı kanunlara tam bir sadakat gösterir.

Madde 99 — İmparator veya naip, bakanlar, Umumî Meclis üyeleri, yargıçlar ve diğer bütün devlet memurları bu Anayasayı tatbik ve müdafaa etmekle mükelleftirler.

Bölüm XI — EK HÜKÜMLER

Madde 100 — Bu anayasa neşrinden itibaren altı ay içinde yürürlüğe girer. Anayasanın yürürlüğe girmesi için lüzumlu kanunların çıkarılması, Müşavirler Meclisi üyelerinin seçilmesi, Umumî Meclisin toplantıya çağırılmasına müteallik usul ve bu hususta yapılması lâzımgelen hazırlık muameleleri evvelki paragrafta tesbit edilen yürürlük tarihinden daha evvel yapılabilirler.

Madde 101 — Müşavirler Meclisi bu Anayasanın yürürlüğe girmesi tarihinden evvel teşekkül etmemiş olursa, Mümessiller Meclisi Müşavirler Meclisinin teşekkülüne kadar Umumî Meclis vazifesini görür.

Madde 102 — Bu anayasaya göre ilk def'a Müşavirler Meclisine seçilen üyelerin yarısının üyelik müddeti üç senedir; hangi üyelerin bu kategoriye girecekleri kanunla tesbit edilir.

Madde 103 — Bu Anayasanın yürürlüğe girdiği tarihte vazife almış bulunan bakanlar, Mümessiller Meclisi üyeleri, yargıçlar ve bu Anayasanın kabul ettiği vazifelerde bulunan diğer bütün devlet memurları, bir

kanunla açıkça başka türlü tesbit edilmiş olmamak şartıyla, Anayasanın yürürlüğe girmesinden dolayı vazifelerinden kendiliklerinden ayrılmış sayılmazlar.

Bununla beraber, bu Anayasanın hükümlerine göre kendilerine halef seçilmiş veya halef tayin edilmiş olan kimseler vazifelerini kendiliklerinden terk etmek mecburiyetindedirler.